

Zahidə Tofiq qızı Rzayeva,
*Bakı Dövlət Universitetinin İnformasiya və sənəd menecmenti
fakültəsinin dekan müavini, tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent
zahidarzayeva@mail.ru*

ULU ÖNDƏR HEYDƏR ƏLİYEVİN MİLLİ KİTABXANAYA GƏLİŞLƏRİ DÖVLƏT QAYĞISININ TƏZAHÜRÜ KİMİ

Xülasə: *Məqalədə ulu öndər Heydər Əliyevin 1995-1997-ci illər ərzində M.F.Axundzadə adına Respublika Dövlət Kitabxanasına (indiki Azərbaycan Milli Kitabxanasına) səfərlərindən bəhs edilir. Burada qeyd olunur ki, dahi rəhbər bu kitab mədəniyyəti xəzinəsinin fəaliyyəti ilə daim maraqlanmış, kitabxana əməkdaşlarının işini yüksək qiymətləndirmişdir. Səriştəli müəllim və kitab təəssübkeşi olan görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyev şəxsi kitabxanasından Milli Kitabxanaya 300 nüsxə kitab bağışlamışdır.*

Açar sözlər: *Ulu öndər Heydər Əliyev, Azərbaycan kitabxanaları, M.F.Axundzadə adına Respublika Dövlət Kitabxanası, Azərbaycan Milli Kitabxanası, miniatür kitablar sərgisi.*

Ulu öndər Heydər Əliyevin kitabxana işinə diqqət və qayğısı Azərbaycanın müstəqilliyinin ilk dövrlərində özünün ən parlaq ifadəsini nümayiş etdirmişdir. Kitaba, müəllimə, kitabxana işinə yüksək dəyər verən dahi şəxsiyyət sovet hakimiyyəti zamanı respublikamızda milli mədəniyyətin inkişafına verdiyi misilsiz töhfələri müstəqillik illərində daha da zənginləşdirmiş, kitabxana işinə qayğını dövlət siyasəti səviyyəsinə qaldırmışdır.

Heydər Əliyevin 1995-1997-ci illər ərzində dörd dəfə M.F.Axundzadə adına Respublika Dövlət Kitabxanasına (indiki Azərbaycan Milli Kitabxanasına) gəlməsi, bu kitab mədəniyyəti xəzinəsinin fəaliyyəti ilə maraqlanması, kitabxana əməkdaşlarının işini yüksək qiymətləndirməsi səriştəli müəllim və kitab təəssübkeşi olan bu görkəmli dövlət xadiminə xalqın hörmət və ehtiramını daha da artırmışdır.

Ulu öndər Heydər Əliyev müstəqilli dövründə Azərbaycan Milli Kitabxanasına ilk dəfə 1995-ci il iyunun 3-də gəlmişdir. Həmin gün Azərbaycan Qadınları Milli Komitəsinin, Respublika Kitab Cəmiyyətinin və ABŞ-ın “Stark enterprayz” firmasının təşəbbüsü ilə kitabxanada “Vətənə, dövlətə, xalqa sədaqət andı” miniatür kitabın təqdimat sərgisi təşkil olunmuşdu. Sərgidə XVIII əsrdən bəri müxtəlif dillərdə nəşr edilmiş iki minə qədər miniatür kitab nümayiş etdirilirdi.

Sərgi Azərbaycan “Kitab” Cəmiyyətinin sədri, Azərbaycan kitabının bacarıqlı təbliğatçılarından biri, kitab həvəskarı Zərifə Salahova tərəfindən hazırlanmışdı. Zərifə xanımın və digər təşkilatçıların dəvəti məmnuniyyətlə qəbul edən Prezident Heydər Əliyevin sərgiyə gəlişi bütövlükdə bu tədbirin mədəni əhəmiyyətini daha da artırmış, kitab nəşri sahəsinə dövlət qayğısının təzahürünə çevrilmişdi.

Heydər Əliyevin prezident kimi andiçmə mərasimində söylədiyi Vətənə, dövlətə, xalqa sədaqət andı olan nitqin miniatür şəkildə Azərbaycan, rus və ingilis dillərində nəşr edilmiş variantları dövlət başçısına hədiyyə edilməsi sərginin ən yaddaqalan cəhətlərindən birinə çevrildi.

Sərgidə böyük həvəslə iştirak edən və burada nümayiş olunan kitabları məmnunluqla seyr edən Heydər Əliyev təntənəli açılış mərasimində dərin məzmunlu nitq söylədi.

Prezident Heydər Əliyevin həmin çıxışı o dövrün kütləvi informasiya vasitələrində geniş işıqlandırıldı və rəğbətlə qarşılandı. Dövlət başçısının “Xalqımız Azərbaycanın elmi-mədəni potensialından bundan sonra daha çox bəhrələnməlidir” başlığı ilə çap edilmiş nitqi bu gün də özünün tarixi əhəmiyyətini qoruyur.

Heydər Əliyev deyir: “Kitabxana xalq, millət üçün, cəmiyyət üçün müqəddəs bir yer, mənəviyyət, bilik, zəka mənbəyidir. Ona görə də kitabxanaya daimi hörmət xalqımızın mədəniyyətini nümayiş etdirən amillərdən biridir.

Mən vaxtilə bu kitabxanaya dəfələrlə gəlmişəm. Amma bu gün kitabxananın astanasından keçərkən çox böyük hörmət və ehtiram hissi duyuram. Kitabxanaya, burada çalışan insanlara hörmət və ehtiramımı bildirmək istəyirəm”.

Milli kitabxanaşünaslıq elminin banisi, professor Abuzər Xələfov Prezidentimizin bu çıxışı bu barədə bəhs edərkən yazır: “Ulu öndərin mühüm proqram əhəmiyyətinə malik olan bu çıxışında müstəqillik şəraitində kitab və kitabxanaların yeri və vəzifələri müəyyənləşdirilmiş, cəmiyyətin gələcək inkişafında onların roluna xüsusi diqqət yetirilmişdir. Prezidentin bu çıxışı elmi-nəzəri və fəlsəfi baxımdan cəmiyyətdə kitabxanaların statusunu, vəzifələrini və gələcək inkişaf istiqamətlərini müəyyənləşdirən böyük elmi-metodoloji əhəmiyyətə malik olan bir sənəddir.

Tarixdən məlumdur ki, dünyanın görkəmli dövlət, elm və mədəniyyət xadimləri kitabxanalar haqqında çox qiymətli, mühüm elmi, mədəni əhəmiyyət kəsb edən fikirlər söyləmişlər. Bu kəlamlar içərisində H.Əliyevin fikirləri öz məzmunu və elmiliyi etibarilə çox yüksəkdə durur. Mübaliğəsiz demək olar ki, H.Əliyevin böyük fəlsəfi mahiyyət kəsb edən bu fikirləri dünya mədəniyyəti

tarixində kitabxanaya verilən ən müdrik kəlam, elmi və mədəni əhəmiyyətə malik olan fikirlərdir”.

Görkəmli alimin vurğuladığı kimi, Prezidentin kitabxanayı müqəddəs bir yer, yəni ilahi qüvvəyə malik, toxunulmaz, sarsılmaz, pak, təmiz bir yer adlandırması kitabxanaların cəmiyyətin mədəni tərbiyəsində böyük məsuliyyət daşmasını ön plana çəkir. Eyni zamanda dövlət başçısının kitabxanaları mədəniyyət, bilik, zəka mənbəyi kimi xarakterizə etməsi bu mədəniyyət ocaqlarının cəmiyyət qarşısında elm, informasiya, mədəniyyət, təhsil və tərbiyə kimi mühüm sosial funksiyaları yerinə yetirmək vəzifələrini əsaslandırır.

Ulu öndər Heydər Əliyev öz çıxışında kitabxana işinin mahiyyətinə yeni mənə və məzmun vermiş, onu xalqımızın ümumi mədəni səviyyəsi ilə əlaqələndirərək demişdir ki, “...kitabxanaya daimi hörmət xalqımızın mədəniyyətini nümayiş etdirən amillərdən biridir”.

Doğrudan da xalqımızın tarixi keçmişinə, mədəniyyət tarixinə nəzər saldıqda belə bir həqiqət aşkar olur ki,

Azərbaycan xalqının tarixən kitaba və kitabxanaya sonsuz hörmət bəslədiyini, bütün məşəqqətlərə rəğmən qoruyub saxladığını, nəsillərdən nəsillərə miras verdiyini qiymətləndirən Heydər Əliyev öz çıxışında dünyanın ən qədim peşələrindən biri olan kitabxanaçı peşəsinə böyük hörmət və ehtiramını belə bildirir: “Mən vaxtilə bu kitabxanaya dəfələrlə gəlmişəm. Amma bu gün kitabxananın astanasından keçərkən çox böyük ehtiram hissi duyuram, kitabxanaya, burada çalışan insanlara hörmət və ehtiramımı bildirmək istəyirəm”.

Daha sonra sərginin təşkilindən danışan Heydər Əliyev deyir: “Buradakı sərgidə Azərbaycanın görkəmli yazıçı və şairlərinin, alimlərinin əsərlərinin miniatür nəşrləri nümayiş etdirilir. Bir daha qeyd edirəm ki, bu əlamətdar hadisədir. Yazıçı və şairlərimiz, alimlərimiz, mədəniyyət xadimlərimiz böyük potensiala malikdirlər. Onların indiyədək yazdıqları əsərlər Azərbaycan xalqının təhsillənməsində, biliklənməsində, elm və mədəniyyətimizin, mədəniyyətimizin inkişafında öz rolunu oynamışlar. Ancaq xalqımız Azərbaycanın elm və mədəniyyət potensialından bundan sonra daha çox bəhrələnməlidir. Ona görə də çalışmalıyıq ki, belə yaradıcı adamlar öz fəaliyyətlərini davam etdirsinsinlər. Onlara kömək etməliyik, şərait yaratmalıyıq”.

Heydər Əliyev miniatür kitablar sərgisinə gələrkən şəxsi kitabxanasından M.F.Axundzadə adına Dövlət Kitabxanasına 300 kitab bağışlamışdı. Sərgidə həmin qiymətli kitabların nümayişi üçün xüsusi guşə təşkil edilmişdi.

Kitabları kitabxanaya hədiyyə edərkən Heydər Əliyev deyir: “Mən indi kitabxanaya xeyli kitab bağışladım. Güman edirəm ki, bunlar fondada öz yerini tutacaqdır. Bunlar cəmiyyətimiz üçün çox gərəkli olan, ayrı-ayrı mövzulara həsr

edilmiş kitablardır. Bunlar mənim özümün deyil, müxtəlif müəlliflərin kitablarıdır və kitabxananın böyük xəzinəsində öz yerini tuturlar. Zənnimcə, bu təşəbbüs də davam edə bilər... Bilirəm, bizim bu kitabxananın çox böyük fondu var.. Ancaq kitabxana elə bir yerdir ki, gərək daim onun fondu genişlənsin. Çünki dünya dəyişir, yeni əsərlər, kitablar yaranır, bunlar insanlara yeni biliklər, yeni məlumat gətirir. Ona görə də bizim bu mərkəzi kitabxanamız daim yeni-yeni nəşrlərlə təmin olunsun... Bağışladığım kitabları nümayiş etdirmək istəmirəm. Ancaq bizim üçün müqəddəs olan bir kitabı da bağışlamaq istəyirəm. Bilirsiniz ki, mən Səudiyyə Ərəbistanına rəsmi səfərə getmişdim... Orada – İslam dininin mərkəzi olan Məkkədə mənə Quranın nüsxələrini bağışlamışlar. Çox nəfis şəkildə buraxılmış bu nüsxələrdən birini də Dövlət Kitabxanasına verirəm”.

Əlbəttə, mədəni ölkələrdə məşhur şəxsiyyətlərin kitabxanalara kitab hədiyyə verməsi həmişə əlamətdar hadisə olmuşdur. Görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin bu ənənəni davam etdirməsi respublikamızda kitaba və kitabxanaya ehtiramın bariz nümunəsi kimi dəyərləndirilməlidir. Sevindirici haldır ki, ulu öndərin bu təşəbbüsündən sonra bir çox görkəmli ziyahlarımız dövlət başçısının təşəbbüsünü davam etdirərək Milli Kitabxanaya və respublikamızın digər kitabxanalarına kitab hədiyyə verməyə başlamışdılar. Hazırda bu iş geniş vüsət almışdır. Elə bu təşəbbüsün davamı kimi ulu öndərin layiqli varisi və davamçısı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəşadətli sərkərdəliyi ilə erməni işğalından azad olunmuş bölgələrimizdə kitabxana quruculuğuna başlanılmaqdadır. Artıq Mədəniyyət Nazirliyi və Milli Kitabxana ulu öndər Heydər Əliyevin başladığı ənənəni davam etdirərək “Qarabağa kitabla gedək!” adlı kampaniyaya start vermişlər.

Prezident Heydər Əliyev M.F.Axundzadə adına Milli Kitabxanaya ikinci dəfə 1996-cı il martın 5-də gəlmişdir. Bu səfər zamanı o, İsraildə nəşr olunan “Heydər Əliyev: Siyasi portretin cizgiləri” kitabının təqdimat mərasimində iştirak etmişdir. Tədbirdə çıxış edən dövlət başçısı Milli Kitabxananın Azərbaycan elminin və mədəniyyətinin inkişafındakı rolundan danışmış, belə kitabların təqdimatının məhz bu kitabxanada keçirilməsinin ənənəyə çevriləcəyini söyləmişdir.

M.F.Axundzadə adına Milli Kitabxanaya Prezident Heydər Əliyevin üçüncü gəlişi 1997-ci il noyabrın 6-da baş tutmuşdur. O, “Azərbaycan qaçqınları” fotoalbomunun təqdimat mərasimində iştirak və çıxış etmişdir.

Ulu öndər Heydər Əliyev M.F.Axundzadə adına Milli Kitabxanada dördüncü dəfə 1997-ci il noyabrın 22-də olmuşdur. Dahi rəhbər bu səfəri

zamanı Amerikada nəşr edilən “Azərbaycan interneşl” jurnalının beşilliyinə həsr olunmuş mərasimdə iştirak etmiş, mənalı və məzmunlu nitq söyləmişdir.

Ümumiyyətlə, M.F.Axundzadə adına Milli Kitabxanada keçirilən kitab təqdimatı mərasimlərində xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin iştirakı, respublikamızda və xarici ölkələrdə yeni nəşr olunan kitablar haqqında söz söyləməsi, bütövlükdə kitab nəşri, kitabxana işi, kitabın təbliği ilə bağlı dəyərli fikirlər səsləndirməsi bu işin mühüm mədəni əhəmiyyət kəsb etməsinə, geniş vüsət almasına səbəb olmuşdur. Döğrudan da dövlət başçısının yeni çapdan çıxmış kitabların təqdimat mərasimində çıxışları kitabı təhlil etməyin və qiymətləndirməyin ən yaxşı nümunəsi kimi diqqətə layiqdir.

Beləliklə, Heydər Əliyevin M.F.Axundzadə adına Milli Kitabxanaya münasibəti, xalqımızın bu milli kitab xəzinəsini həmişə diqqət mərkəzində saxlaması, ona yeksək səviyyədə qayğı göstərməsi müstəqillik illərində kitabxana işi sahəsinin ciddi dönüşə səbəb olmuşdur. Məhz bu diqqət və qayğı sayəsində Azərbaycan kitabının və kitabxanasının inkişaf istiqamətləri müəyyənləşdirilmiş, oxuculara xidmət işinin təşkili, kitabxana işinin demokratikləşdirilməsi istiqamətində mühüm nailiyyətlər qazanılmışdır.

Ədəbiyyat

1. Əliyev, H. Müstəqillik yollarında: III cild.- Bakı, 1997.- S.397.
2. Xalqımız Azərbaycanın elmi-mədəni potensialından bundan sonra daha çox bəhrələnməlidir //“Azərbaycan” qəzeti.- 1995.- 3 iyun.
3. Xələfov, A. Azərbaycanda kitabxana işinin tarixi: Dərslik. III hissə /Elmi red. Knyaz Aslan.- Bakı: Bakı Universiteti Nəşriyyatı, 2010.- 432 s.
4. Xələfov, A. Heydər Əliyev və Azərbaycanda kitabxana işi: Monoqrafiya /Elmi red. Tamella Musayeva; Red. Knyaz Aslan.- Bakı: Azərnəşr, 2006.- 312 s.
5. “Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu: Bakı şəhəri, 29 dekabr 1998-ci il; № 611-IQ.
URL: <https://e-qanun.az/framework/5041>
6. Tahirov, K. Heydər Əliyev və Milli Kitabxana /Elmi red. Ədibə İsmayılova.- Bakı: Şərq-Qərb, 2023.- 180 s.

Visits of national leader Heydar Aliyev to the national library as a manifestation of state concern

Summary: *The article tells about the visits of the great leader Heydar Aliyev to the Republican State Library named after M.F.Akhundzade (now the National Library of Azerbaijan) in 1995-1997. It is noted here that the brilliant leader was always interested in the activities of this treasury of book culture and highly appreciated the work of the library staff. Prominent statesman and book fan Heydar Aliyev donated 300 copies of books from his personal library to the National Library.*

Key words: *national leader Heydar Aliyev, Azerbaijani libraries, Republican State Library named after M.F.Akhundzade, National Library of Azerbaijan, exhibition of miniature books.*

Визиты общенационального лидера Гейдара Алиева в национальную библиотеку как проявление государственной заботы

Резюме: *В статье рассказывается о визитах великого лидера Гейдара Алиева в Республиканскую государственную библиотеку имени М.Ф.Ахундзаде (ныне Национальная библиотека Азербайджана) в 1995-1997 гг. Здесь отмечается, что гениальный руководитель всегда интересовался деятельностью этой сокровищницы книжной культуры и высоко оценивал работу сотрудников библиотеки. Видный государственный деятель книжный фанат Гейдар Алиев передал в дар Национальной библиотеке 300 экземпляров книг из своей личной библиотеки.*

Ключевые слова: *общенациональный лидер Гейдар Алиев, азербайджанские библиотеки, Республиканская государственная библиотека имени М.Ф.Ахундзаде, Национальная библиотека Азербайджана, выставка миниатюрных книг.*